

Akademický inbreeding:

II. sonda na základě repozitářů fakult vybraných českých vysokých škol

zpracoval: Národní vzdělávací fond, o.p.s.

prosinec 2024

Projekt sdílených činností
Strategická inteligence pro výzkum a inovace

Obsah

Úvod	3
I. Inbreeding na vybraných vysokých školách	4
II. Inbreeding na fakultách vybraných vysokých škol	7
Masarykova univerzita	7
Česká zemědělská univerzita.....	9
Vysoká škola ekonomická.....	11
Univerzita Palackého	13
Univerzita Pardubice	15
Slezská univerzita v Opavě	17
III. Inbreeding fakult obdobného zaměření vybraných vysokých škol	18
Shrnutí	21
Seznam zkratk.....	24
Příloha	25
Zdroje a literatura.....	26

Úvod

Tato studie navazuje na studii shodného zaměření zpracovanou v rámci projektu Stratin+ v roce 2023. Jejím **cílem** je na základě vyvinuté metodiky pro měření míry inbreedingu zpracovat hodnoty tohoto ukazatele pro dalších šest vysokých škol (VŠ) a porovnat rozdíly mezi nově zpracovanými VŠ a jejich fakultami. Na rozdíl od první tranše vysokých škol zpracovaných v předchozí studii, která se věnovala technickým univerzitám, současný okruh škol pokrývá širší škálu oborů, včetně přírodovědných a sociálněvědních. Byly vybrány tři VŠ s celorepublikovou a tři VŠ se spíše regionální působností. Celkový přehled škol v závislosti na roce zpracování uvádí **Box 1**.

Box 1: Přehled VŠ, pro které byly zpracované míry inbreedingu

Rok zpracování	
2023	2024
České vysoké učení technické v Praze	Masarykova univerzita (MU)
Vysoké učení technické v Brně	Vysoká škola ekonomická v Praze (VŠE)
Technická univerzita v Liberci	Česká zemědělská univerzita v Praze (ČZU)
Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava	Univerzita Palackého v Olomouci (UPOL)
	Univerzita Pardubice (UP)
	Slezská univerzita v Opavě (SU)

Ve vazbě na stanovený cíl se studie nezabývá obecnými otázkami, které se týkají samotné definice inbreedingu, jeho vlivem na výuku, vědu a výzkum VŠ ani základními faktory, které inbreeding ovlivňují. Tato problematika byla zpracována ve studii z roku 2023 a nelze očekávat, že během jednoho roku se poznání v této oblasti posunulo výrazně dál.

Za důležité nicméně považujeme uvést stručný popis použité **metodiky**. Míra inbreedingu je definována jako podíl absolventů doktorského studia, kteří jsou zaměstnanci příslušné fakulty, na celkovém počtu absolventů doktorského studia dané fakulty ve vymezeném období. Zdrojem dat o absolventech doktorského studia jsou repozitáře závěrečných prací, zdrojem dat o zaměstnancích fakult jsou fakultní webové stránky. Na základě těchto zdrojů jsou pro jednotlivé fakulty zpracovány dva přehledy, jeden obsahuje seznam osob, které obhájily své disertační práce ve zvoleném časovém období, druhý obsahuje seznam zaměstnanců na pozicích pedagogů a vědeckých pracovníků ke konci sledovaného období. Porovnání těchto seznamů umožňuje identifikovat ty absolventy, kteří jsou zaměstnání na „domovské“ fakultě. Míra inbreedingu za celou VŠ je propočítána z fakultních dat. Hodnota ukazatele nevyjadřuje celkovou míru inbreedingu fakult, ale míru inbreedingu v průběhu zvoleného časového období.

Tato studie pracuje s obdobím let 2022-2024, za rok 2024 jsou zahrnuti ti autoři disertačních prací, kteří byli součástí repozitářů v době zpracování studie, tedy v období září až říjen roku 2024.

Box 2: Přehled adres repozitářů vybraných vysokých škol

Vysoká škola	Adresa repozitáře
Masarykova univerzita	https://is.muni.cz/thesis/
Česká zemědělská univerzita	https://is.czu.cz/zp/portal_zp.pl
Univerzita Pardubice	https://www.upce.cz/search?keys=repozit%C3%A1%C5%99+z%C3%A1v%C4%9Bre%C4%8Dn%C3%BDch+prac%C3%AD
Vysoká škola ekonomická	https://vskp.vse.cz/?type=Diserta%C4%8Dn%C3%AD+pr%C3%A1ce&year=2024&page=2
Univerzita Palackého	https://stag.upol.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_phs=-2121444242&pc_mode=view&pc_windowid=11048&pc_publicnavigationalstatechanges=AAAAA**&pc_phase=render&pc_pagenavigationalstate=AAAAQAFMTEwNDgTAQAAAAEACHN0YXRIS2V5AAAAQAULTkyMjMzNzlwMzY4NTQ3NjU0NjUAAAA&pc_type=portlet&pc_windowstate=normal&pc_navigationalstate=JBPNs_r00ABXdOAApzdGF0ZUNsYXNzAAAAAQAzY3ouemN1LnN0YWcucG9ydGxldHMxNjgucHJvaGxpemVuaS5wcmFjZS5QcmFjZVN0YXRiAAdfX0VPRi9f#prohlizeniContent
Slezská univerzita v Opavě	https://www.slu.cz/fpf/cz/vavdoktorabsolventi ; https://is.slu.cz/vyhledavani/?ag=th&search=absolventi+doktorsk%C3%BDch+program%C5%AF&vyhledat=Vyhledat+z%C3%A1v%C4%9Bre%C4%8Dnou+pr%C3%A1ci

I. Inbreeding na vybraných vysokých školách

Inbreeding je ovlivněn celou řadou faktorů, jejichž dopad na situaci na jednotlivých školách je rozdílný. Významnou roli hraje personální politika jednotlivých škol, resp. jejich postoj k zaměstnávání svých absolventů doktorského studia, zda je požadována i zkušenost z jiných pracovišť a případně v jakém rozsahu. Školy, které jsou zařazeny do této studie, se od sebe také odlišují svojí velikostí i pozorností, která je věnována doktorskému studiu.

Velikost škol je možné vyjádřit různými parametry, z hlediska zaměření studie je zvolen počet absolventů magisterského studia, kteří tvoří nejširší základnu pro doktorské studium. Celkový rozsah a vývoj počtu absolventů magisterského studia na vybraných vysokých školách se navzájem značně liší. Rozdíly v rozsahu jsou několikanásobné. Působí zde několik faktorů, které se do tohoto vývoje promítají. Největší vliv zde má historicky vybudovaná celková **kapacita školy**, kterou lze řádově dokumentovat například počtem magisterských absolventů (Tabulka 1). Kapacitně největší ze srovnávaných škol je Masarykova univerzita, kterou v roce 2023 opustilo přes 3 600 magisterských absolventů, mezi školy střední velikosti lze zařadit Univerzitu Palackého, Českou zemědělskou univerzitu a Vysokou školu ekonomickou, k nejmenším patří Slezská univerzita a Univerzita Pardubice, které vychovaly každá méně než 500 magistrů ročně.

Dalším vlivem je **demografický vývoj**, pro který bylo v uplynulém období charakteristické snižování jednotlivých populačních ročníků mladé generace ve věku vysokoškolského studia. Téměř na všech vybraných vysokých školách počet absolventů magisterského studia a rovněž doktorského studia mezi lety 2015 a 2023 podstatně poklesl, a to až na dvě třetiny předchozího stavu. Při všeobecném poklesu je patrné, že zesílila soutěž vysokých škol o talenty a některým z nich se podařilo s touto situací vyrovnat. V tomto smyslu se dařilo nejlépe Univerzitě Palackého, která dokonce o něco zvýšila produkci magistrů a Masarykově univerzitě, která zvýšila počet absolventů doktorského studia.

Tabulka 1: Vývoj počtu absolventů magisterské a doktorské úrovně vzdělání

	magistři			doktorandi		
	2015	2023	2023/2015	2015	2023	2023/2015
Masarykova univerzita	4350	3649	84%	289	295	102%
Univerzita Palackého	2021	2045	101%	160	137	86%
Česká zemědělská univerzita	2874	1803	63%	111	103	93%
Vysoká škola ekonomická	2055	1381	67%	73	43	59%
Univerzita Pardubice	745	490	66%	47	31	66%
Slezská univerzita	616	302	49%	18	13	72%

Zdroj: MŠMT, Statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol, vlastní propočty

Po objektivních faktorech historického či demografického charakteru ovlivňujících produkci absolventů doktorského studia hrají roli i faktory subjektivní, tj. zejména rozsah kapacit a míra pozornosti, kterou jednotlivé vysoké školy v rámci celého pedagogického procesu věnují samotným **doktorským programům**. Lze to velmi přibližně demonstrovat na poměru mezi masou absolventů magisterského studia a rozsahem absolventů doktorského studia. Tento propočet je zatížen určitou nepřesností, protože jsou v něm porovnávány různé věkové kohorty absolventů (posun mezi kohortami je minimálně čtyřletý), do kterých se může promítat různý trend demografického vývoje. Pro ilustrativní porovnání rozdílů mezi vysokými školami však postačuje, neboť stejným zjednodušením jsou zatíženy všechny školy. Nejvyšší hodnotu této relace z vybraných vysokých škol dosahují Masarykova univerzita a Univerzita Palackého. O něco nižší koeficient vykazují Česká zemědělská univerzita a Univerzita Pardubice. Nejnižší úroveň relace mezi absolventy doktorského studia a masou absolventů magisterského studia mají Slezská univerzita a Vysoká škola ekonomická. Jejich relativní produkce absolventů doktorského studia je ve srovnání s ostatními vybranými vysokými školami dvakrát až třikrát nižší (**Tabulka 2**). Lze říci, že tyto vysoké školy se více než ostatní zaměřují na výuku svých studentů pro praxi na magisterské úrovni a mají menší ambice v přípravě specialistů na doktorské úrovni. Důležitou roli zde hraje i poptávka po doktorském vzdělání na trhu práce, která se liší podle oborů studia šíře oborového zaměření jednotlivých škol.

Tabulka 2: Relace mezi počty absolventů doktorského studia a počty absolventů magisterského studia

	MU	UPOL	ČZU	UPCE	SU	VŠE
2015	7%	8%	4%	6%	3%	4%
2023	8%	7%	6%	6%	4%	3%

Zdroj: MŠMT, Statistika výkonových ukazatelů veřejných a soukromých vysokých škol, vlastní propočty

Pozn. Seřazeno dle výše hodnoty ukazatele v roce 2023

Pozornost věnovaná doktorským programům souvisí s velikostí a zejména s kvalitou dané vysoké školy. Pokud porovnáme relativní rozsah doktorského studia s postavením školy ve světových žebříčcích hodnotících kvalitu škol¹ vidíme určitou korelaci. Z vybraných vysokých škol se na

¹ Světový žebříček vysokých škol QS World University Rankings je sestaven na základě šesti kritérií s nestejnou vahou. Nejvýznamnějším kritériem s vahou 40 % je akademická reputace určovaná na základě výsledků šetření mezinárodními experty, s 20% vahou do hodnocení vstupuje podíl studentů na jednoho akademika a míra

nejlepších pozicích umístila Masarykova univerzita, která se mezi světovými univerzitami nachází v první pětistovce (na 408. místě) a v rámci Evropy dosáhla na 143. příčku pomyslného žebříčku a Univerzita Palackého, která získala 214. místo (**Tabulka 11**). Tyto dvě univerzity mají také nejvyšší relaci mezi rozsahem doktorských a magisterských absolventů. V závěsu je pak v rámci evropských vysokých škol na 253. pozici Česká zemědělská univerzita, která je střední velikosti a také střední, pokud se týče poměru mezi rozsahem doktorandů a magistrů. S velkým odstupem se v žebříčku umístila Univerzita Pardubice až na 479 místě, která se však snaží doktorskému studiu věnovat patřičnou pozornost srovnatelnou s ČZU. Zbývající dvě univerzity, tj. Slezská univerzita a Vysoká škola ekonomická nejsou v žebříčku uvedeny vůbec, lze tak předpokládat, že zřejmě nedosáhnou na žádnou příčku v první šestistovce evropských univerzit. Tyto školy také mají nejnižší poměr mezi doktorandy a magistry, nabízejí méně doktorských programů a je zřejmé, že ve srovnání s jinými VŠ nepřitahují tolik zájemce o doktorské studium.

Ze sledovaných šesti vysokých škol (**Tabulka 3**) má největší sklon k zaměstnávání vlastních absolventů doktorského studia Vysoká škola ekonomická. Míra inbreedingu konstruovaná jako poměr mezi absolventy doktorského studia, kteří jsou zaměstnaní na stejné fakultě, na které získali titul Ph.D. a celkovým počtem absolventů doktorského studia dané fakulty, dosahuje v průměru na této škole 28 %. Na střední úrovni mezi 21 % a 18 % se pohybují Masarykova univerzita, Univerzita Palackého, Univerzita Pardubice. Pro Slezskou univerzitu jsou dostupná data pouze pro tři z pěti fakult, podle nich není zaměstnávání vlastních absolventů příliš časté a průměr dosahuje kolem 14 %. Velmi nízkou úroveň inbreedingu ve srovnání s ostatními vybranými školami vykázala Česká zemědělská univerzita, na které pouze v průměru 8 % absolventů zůstalo pracovat na domovské fakultě.

Tabulka 3: Míra inbreedingu vybraných vysokých škol v letech 2022-2024

	VŠE	UPOL	MU	UPCE	SU ¹⁾	ČZU
počet absolventů DSP	134	336	712	84	43	275
počet absolventů DSP – zaměstnanců VŠ	37	72	136	15	6	23
míra inbreedingu 2020-2023	28%	21%	19%	18%	14%	8%

Zdroj: repozitáře a weby vybraných vysokých škol, vlastní propočty

Poznámka: 1) bez fakulty veřejných politik a fakulty obchodně podnikatelské

Míra inbreedingu na vysokých školách je ovlivněna personální politikou jednotlivých fakult, možnostmi rozšiřování pedagogických týmů nebo nahrazování akademických či vědeckých pracovníků, kteří z různých důvodů odcházejí. Není výjimečné, že absolvent magisterského studia se stane zaměstnancem fakulty na pozici asistenta a pokračuje v doktorském studiu, jehož absolvování je předpokladem pro kariérní postup na pozici odborného asistenta. V tomto případě jde o silnější míru inbreedingu oproti těm, kteří absolvovali magisterské a doktorské studium na jiných fakultách či jiných vysokých školách. Ti, kteří celé vysokoškolské studium i doktorské studium strávili na jedné fakultě, nemohli poznat jiné akademické prostředí. To může negativně ovlivnit jejich snahu a ochotu k případným změnám, které by vedly ke zvyšování kvality výuky, ale i vědy a výzkumu a ke zlepšování postavení celé školy v mezinárodním srovnání s ostatními vysokými školami. Dostupná statistická data neumožňují identifikovat, na které fakultě či škole absolvent doktorského studia, který je zaměstnancem fakulty, absolvoval magisterské studium

citovanosti vědců, 10% váhu má hodnocení zaměstnavatelů a 5% váhu podíl zahraničních zaměstnanců a podíl zahraničních studentů. QS World University Rankings je publikován každoročně.

Míra inbreedingu souvisí také s celkovým počtem absolventů daných doktorských programů, což závisí na poptávce po těchto studiích, úspěšném dokončení programů, zájmu praxe o kvalifikované pracovníky, na možnostech uplatnění absolventů mimo akademickou sféru, ale také na kapacitě školitelů na jednotlivých fakultách. Školy případně i fakulty mají obvykle zpracován Standard školitele, který vymezuje požadavky na školitele studentů doktorského studijního programu, včetně jeho povinností. Školitelé jsou schvalováni příslušnou vědeckou radou, základním předpokladem je jejich akademická hodnota profesora, docenta nebo odborníka s vědeckou hodností nebo akademickým titulem Ph.D. Předpis stanovuje také maximální počet doktorandů, které může jeden školitel vést, nejčastěji se jedná o čtyři až pět doktorandů.

Zjištěná míra inbreedingu v průběhu času velmi pravděpodobně kolísá. Je vypočtena vždy za určitý časový úsek, což znamená, že hodnoty tohoto ukazatele mohou být ovlivněny situací na vysoké škole/fakultě v daném období, která se může lišit od situace v předchozích nebo následujících obdobích. Objektivnější pohled tak lze získat sledováním tohoto ukazatele v rámci stejné metodiky delší dobu v určitých intervalech.

Dostupná data využitelná pro aplikovanou metodiku výpočtu inbreedingu neumožňují zjistit rozsah pracovního úvazku absolventů, kteří jsou zaměstnanci dané fakulty. To vyvolává otázku, zda by absolventi s dílčím úvazkem na fakultě, kteří mají zároveň pracovní poměr u jiného zaměstnavatele, měli být zahrnuti do měření inbreedingu. S ohledem na dostupnost dat, nelze tyto případy odlišit a v současných výpočtech jsou absolventi do ukazatele zahrnuti všichni.

II. Inbreeding na fakultách vybraných vysokých škol

Masarykova univerzita

Masarykova univerzita je po Karlově univerzitě druhou největší vysokou školou (VŠ) v ČR, i druhou nejlépe hodnocenou českou VŠ. V žebříčku QS World University Rankings se v rámci celosvětového hodnocení umístila na 408. místě, Karlova univerzita na místě 248. Masarykova univerzita (MU) se člení na deset fakult, které se od sebe liší velikostí. Podle počtu absolventů magisterské úrovně vzdělání, která je podmínkou pro zahájení doktorského studia lze fakulty rozdělit do tří skupin. Nejmenší fakulty jsou fakulty, které se na celkovém počtu absolventů podíleli v rozmezí 3-9 %, fakulty střední velikosti s podílem 10-14 % a fakulty velké s podílem 17-20 %. Skupinu velkých fakult tvoří dvě fakulty (filozofická a pedagogická), do skupiny středních fakult patří pět fakult (právnícká, lékařská, pedagogická a sociálních studií, přírodovědecká), malé fakulty jsou tři (farmaceutická, sportovních studií, informatiky).

Jednotlivé fakulty přistupují odlišně k inbreedingu (**Tabulka 4**). Nejtolerantněji se v tomto ohledu chovala fakulta sportovních studií a fakulta lékařská, jejich míry inbreedingu byly dvojnásobné ve srovnání s průměrnou 19 % hodnotou daného ukazatele za celou univerzitu. Vyšší, než průměrnou míru inbreedingu vykazaly ještě další tři fakulty, i když jejich odstup od průměru nebyl tak dramatický jako u předchozích dvou fakult. Fakulta farmaceutická překročila průměr o 12 p.b., fakulta pedagogická o 8 p.b. a fakulta sociálních studií o 6 p.b. Fakulta ekonomicko-správní vykazala srovnatelnou míru inbreedingu, od průměru se odchýlila pouze o 1 p.b. Nižší než průměrná hodnota inbreedingu je patrná u čtyř fakult. Jde o fakultu informatiky (-3 p.b.), fakultu právníckou (-4 p.b.), fakultu filozofickou (-8 p.b.) a fakultu přírodovědeckou (-10 p.b.).

Míra inbreedingu byla nejvyšší na **fakultě sportovních studií**, kde téměř polovina ze všech absolventů DSP nalezla uplatnění na fakultě (47 %). Tato vysoká míra inbreedingu byla pravděpodobně ovlivněna jednak nárůstem počtu studentů bakalářských a magisterských studijních programů, který se zvýšil o 165 osob v roce 2023 oproti roku 2021 a bylo třeba posílit pedagogický sbor, a jednak zvyšováním kvalifikace stávajících akademických pracovníků. Dostupná statistická data neumožňují identifikovat, zda se jedná o nově přijaté nebo stabilní zaměstnance fakulty. Lze předpokládat, že inbreeding v tomto oboru vzdělání má menší vliv na inovativnost pedagogické výuky ve srovnání s ostatními obory na univerzitě. Fakulta nabízí studium pouze jednoho DSP „Kinantropologie“, zájemci si mohou zvolit prezenční nebo kombinovanou formu studia.

Druhý nejvyšší inbreeding vykazala **fakulta lékařská**, a to 44 %. Titul Ph.D. získalo 104 doktorandů, z nich 46 jsou zaměstnanci fakulty. Pro zaměstnance lékařských fakult je do určité míry typické, že mají obvykle více úvazků, vedle úvazku na fakultě také úvazek s určitou nemocnicí. Jedná se tudíž o dílčí pracovní úvazky, což je do určité míry specifikum oproti ostatním fakultám. Lékařská fakulta je fakultou střední velikosti s rozvinutým doktorským vzděláváním. Počet absolventů doktorského studia byl třetí nejvyšší v rámci MU, fakulta nabízí po filozofické fakultě druhou nejširší škálu DSP. Zájemci o dosažení této úrovně vzdělání si mohou vybírat z celkem patnácti DSP, jeden program je možné studovat i v angličtině. Standardní doba studia je čtyřletá, studovat lze v prezenční i kombinované formě.

Farmaceutická fakulta je nejmenší fakultou MU, z hlediska míry inbreedingu jí patří třetí nejvyšší příčka na pomyslném žebříčku. Na fakultě doktorské studium absolvovalo 16 osob, z nich se pět uplatnilo na domovské fakultě, míra inbreedingu dosáhla 31 %. Fakulta nabízela čtyři DSP, pro nové zájemce není v současné době otevřen žádný DSP, ve studiu stále pokračuje 64 osob. Doktorské studium zaměřené na farmacii je možné studovat na lékařské fakultě, která nabízí DSP Farmakologie.

Pedagogická fakulta je druhou největší fakultou MU, Ph.D. titul získalo 30 doktorandů, 8 z nich jsou zaměstnanci fakulty, míra inbreedingu je na úrovni 27 %. Fakulta klade velký důraz na přitahování cizinců ke studiu DSP. Z nabídky osmi DSP, jsou pouze dva vyučovány výhradně v češtině, pět programů je vyučováno i v angličtině a u jednoho programu je možné volit mezi češtinou, angličtinou a němčinou.

Nad průměrnou mírou inbreedingu se pohybuje i **fakulta sociálních studií**. Fakulta patří ke středně velkým fakultám. Doktorské studium je zajišťováno prostřednictvím osmi DSP, šest z nich je vyučováno v češtině i angličtině. Doktorské studium úspěšně dokončilo 67 absolventů, 17 z nich zůstalo na mateřské fakultě, míra inbreedingu je na úrovni 25 %.

Fakulta ekonomicko-správní patří ke středně velkým fakultám, fakulta udělila titul Ph.D. 20 osobám ve sledovaném období, z toho 4 zůstaly na domovské fakultě, míra inbreedingu dosáhla 20 %. Doktorské studium je možné absolvovat v rámci šesti DSP, informace o nich jsou publikovány na stránkách fakulty pouze v angličtině, vzhledem k tomu, že doktorské práce jsou psány převážně v češtině, je zřejmé, že je možné studovat i českou mutaci nabízených programů.

Fakulta informatiky patří spolu s fakultou sportovních studií k nejmenším fakultám s 5 % podílem na celkovém počtu magistrů. Ve sledovaném období na fakultě obhájilo disertační práci 32 osob, míra inbreedingu byla na úrovni 16 %, o 3 p.b. pod univerzitním průměrem. Fakulta nabízí pouze jeden DSP „Informatika“, který je možné studovat v češtině nebo angličtině.

Fakulta právnická představuje v rámci MU fakultu střední velikosti. Na fakultě absolvovalo DSP 54 doktorandů, míra inbreedingu byla na úrovni 15 %. Fakulta nabízí celkem devět DSP, z toho sedm je vyučováno pouze v češtině, jeden v češtině i angličtině a jeden pouze v angličtině. U cizojazyčných

programů je stanoven maximální počet přijímaných. U programu „Intellectual Property Law“ to jsou 4 studenti, u programu „Law of Information and Communication Technologies“ pouze 3 studenti.

Filozofická fakulta je největší fakultou MU, ve sledovaném období zde absolvovalo 237 doktorandů, 15 z nich našlo uplatnění na domovské fakultě. Jedenáctiprocentní míra inbreedingu byla po fakultě přírodovědecké druhou nejnižší mírou inbreedingu na MU. Fakulta nabízí celkem dvacet dva doktorských programů, všechny jsou vyučovány pouze v češtině. Dva programy lze studovat pouze prezenčně, program „Filozofie“ a program „Religionistika“, tři DSP jsou zabezpečovány ve spolupráci s ústavy Akademie věd ČR, s Ústavem pro českou literaturu, s Etnologickým ústavem a Psychologickým ústavem.

Přírodovědecká fakulta patří do souboru středně velkých fakult MU, o její DSP je největší zájem. Fakulta vychovala ve sledovaném období 237 doktorandů, to je ve srovnání s ostatními fakultami obdobné velikosti dvakrát až desetkrát více. Z celkového počtu absolventů DSP na Masarykově univerzitě jich plná třetina absolvovala na této fakultě. Uplatnění na domovské fakultě našlo 21 absolventů, po lékařské fakultě se jedná o nejvyšší počet absolventů s touto charakteristikou, míra inbreedingu byla naopak nejnižší, na úrovni 9 %. Poměrně razantní rozšíření počtu zaměstnanců svědčí o tom, že je na fakultě věnována velká pozornost vedle pedagogické činnosti i výzkumu, do kterého jsou absolventi doktorského studia zapojováni. V roce 2023 zde bylo řešeno 344 projektů, na v tomto ohledu druhé fakultě, fakultě lékařské 223 projektů. Zájemcům o doktorské studium je nabízeno dvacet DSP, jsou vyučovány v češtině i angličtině, je možné volit mezi prezenční a kombinovanou formou studia. Třináct z dvaceti nabízených DSP je realizováno ve spolupráci se sedmi ústavu Akademie věd ČR, konkrétně s Ústavem analytické chemie, Biofyzikálním ústavem, Ústavem biologie obratlovců, Ústavem výzkumu globální změny, Astronomickým ústavem, Ústavem fyziky materiálů a Ústavem přístrojové techniky.

Tabulka 4: Míra inbreedingu fakult MU v letech 2022-2024

fakulta	počet absolventů DSP	počet absolventů DSP – zaměstnanců fakulty	míra inbreedingu
sportovních studií	15	7	47%
lékařská	104	46	44%
farmaceutická	16	5	31%
pedagogická	30	8	27%
sociálních studií	67	17	25%
ekonomicko-správní	20	4	20%
MU celkem	712	136	19%
informatiky	32	5	16%
právnícká	54	8	15%
filozofická	137	15	11%
přírodovědecká	237	21	9%

Zdroj: repozitář a weby fakult UP

Česká zemědělská univerzita

Česká zemědělská univerzita (ČZU) představuje v rámci srovnávaných škol třetí největší VŠ, a je třetí nejlépe hodnocenou českou školou v mezinárodním žebříčku QS World University Rankings. Obsadila

711. pozici mezi světovými univerzitami. ČZU zabezpečuje studium prostřednictvím šesti fakult, které se liší svojí velikostí měřenou počtem absolventů magisterské úrovně vzdělání v roce 2023. Největší fakultou je fakulta provozně ekonomická, na které absolvovalo více jak polovina (52 %) všech magistrů ČZU. Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů patří společně s fakultou životního prostředí k fakultám střední velikosti s podílem magistrů na úrovni 20 % resp. 13 %. Tři fakulty tvoří skupinu malých fakult, jedná se o fakultu technickou a fakultu lesnickou a dřevařskou s 6% podílem a fakultu tropického zemědělství s 3% podílem na celkovém počtu absolventů magisterského studia.

Všechny fakulty uskutečňují doktorské vzdělávání. ČZU patří k několika málo univerzitám, jejichž fakulty vykázaly ve sledovaném období nulovou míru inbreedingu (Tabulka 5). V případě ČZU se jedná o dvě fakulty, u ostatních fakult se míra inbreedingu pohybuje od 9 % do 23 %. Nulová míra inbreedingu neznamena, že na fakultách nedochází k zaměstnávání vlastních absolventů doktorského studia. K inbreedingu mohlo dojít v uplynulých obdobích a v námi sledovaném časovém úseku fakulta nepocítila potřebu zvýšit počty zaměstnanců tímto způsobem, nebo se mezi čerstvými absolventy nenašel vhodný kandidát na pedagogickou či výzkumnou pozici.

Fakulta životního prostředí je třetí největší fakultou ČZU. Zájemci o dosažení doktorské úrovně vzdělání si mohou vybírat z nabídky čtyř doktorských studijních programů (DSP) ve standardní čtyřleté délce studia, všechny nabízené programy je možné studovat v češtině i v angličtině. Pátý studijní program Úpravy vodního režimu krajiny je dobíhající programem, není již otevírán pro přijímací řízení. Na fakultě absolvovalo 52 doktorandů, žádný z nich po absolvování nezůstal na fakultě. Potěšitelné by bylo, kdyby fakulta uplatňovala nulovou toleranci k inbreedingu. S ohledem na stále rostoucí důraz kladený na otázky spojené s kvalitou životního prostředí roste zájem o dosažení co nejvyšší úrovně vzdělání v tomto oboru, roste i poptávka po těchto absolventech nejen ze strany výzkumných organizací různého zaměření, ale i ze strany veřejné správy i podnikatelské sféry.

Nulovou míru inbreedingu vykazala i **fakulta tropického zemědělství**. Jedná se o nejmenší fakultu ČZU s relativně velkým zájmem o její doktorské programy. Fakulta nabízí tři DSP, dva čtyřleté a jeden tříletý, jazykem výuky je vždy angličtina. O studium je zájem zejména z řad osob, které pocházejí ze zemí s tímto charakterem zemědělství. Cizinci se na celkovém počtu absolventů DSP podíleli 75 %. Nulová míra inbreedingu na fakultě, která má v rámci České republiky z hlediska svého zaměření výlučné postavení, do určité míry nabourává tezi, že pro fakulty s velmi úzkým a unikátním zaměřením je charakteristická vyšší míra inbreedingu. V rámci ČR nelze odpovídající vzdělání získat na jiném pracovišti. Absolventi, kteří se nevracejí do zemí svého původu a čeští absolventi nacházejí uplatnění ve vládních i nevládních institucích, které se zabývají problematikou rozvojových zemí, výzkumem v oblasti pěstování tropických plodin a chovu zvířat či vzděláváním v této problematice.

U obou fakult lze předpokládat, že jejich pedagogické sbory jsou stabilizované nebo v daném období doplňované odborníky pocházející z jiného než fakultního prostředí.

Nejnižší míra inbreedingu vychází pro **fakultu lesnickou a dřevařskou**, která patří k malým fakultám, má ale jednu z nejbohatších nabídek DSP. Na fakultě je možné studovat devět čtyřletých DSP, z toho dva jsou vyučovány výlučně v českém jazyce, jeden naopak pouze v anglickém jazyce a u ostatních sedmi programů je možné volit mezi češtinou a angličtinou. Jeden DSP dobíhá, nelze se do něj již přihlásit. Na fakultě absolvovalo celkem 45 doktorandů, pouze čtyři z nich jsou zaměstnanci fakulty. Míra inbreedingu je 9 %.

Obdobná, pouze o jeden procentní bod vyšší míra inbreedingu je patrná u **fakulty agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů**. Na této fakultě získalo Ph.D. titul celkem 84 osob, 8 z nich spojilo

svoji profesní dráhu s mateřskou fakultou, míra inbreedingu dosáhla 10 %. Fakulta je druhou největší fakultou ČZU, ve sledovaném období vychovala nejvíce doktorandů. Fakulta nabízí zájemcům deset DSP se standardní čtyřletou dobou studia, jedná se o nejširší nabídku v rámci ČZU, všechny programy lze absolvovat pouze češtině.

Provozně ekonomická fakulta představuje největší fakultu ČZU, absolventi magisterské úrovně vzdělání tvořili více jak ½ celkového počtu magistrů v roce 2023 (52 %). Nabídka DSP je nejnižší ze všech fakult, zájemci si mohou vybírat ze čtyř doktorských programů zaměřených na Systémové inženýrství a informatiku, Management, Podnikovou a odvětvovou ekonomiku a Regionální a sociální rozvoj. Doktorské studium na této fakultě není příliš rozvinuté ve srovnání s ostatními fakultami, titul Ph.D. získalo pouze 35 osob, to je po fakultě technické, která je ale jednou z nejmenších fakult, nejnižší počet. Na fakultě našlo uplatnění 6 z těchto absolventů, míra inbreedingu byla druhá nejvyšší, na úrovni 17 %.

Prim z hlediska výše inbreedingu hraje **fakulta technická**, která patří mezi malé fakulty. V daném období zde absolvovalo 22 studentů DSP, to je nejméně v rámci celé ČZU, z těchto absolventů jich 5 zůstalo na domovské fakultě. Míra inbreedingu dosáhla 23 %. Nabídka DSP je s ohledem na velikost fakulty poměrně bohatá, fakulta zajišťuje studium v šesti DSP, které je možné absolvovat v češtině i angličtině.

Tabulka 5: Míra inbreedingu fakult ČZU v letech 2022-2024

fakulta	počet absolventů DSP	počet absolventů DSP – zaměstnanců fakulty	míra inbreedingu
technická	22	5	23%
provozně ekonomická	35	6	17%
agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů	84	8	10%
lesnická a dřevařská	45	4	9%
životního prostředí	52	0	0%
tropického zemědělství	37	0	0%
ČZU celkem	275	23	8%

Zdroj: repozitáře a weby fakult ČZU, vlastní propočty

Vysoká škola ekonomická

Vysoká škola ekonomická v Praze (VŠE) se člení na 6 fakult. Pět z nich – **Fakulta financí a účetnictví**, **Fakulta mezinárodních vztahů**, **Fakulta podnikohospodářská**, **Fakulta informatiky a statistiky** a **Národohospodářská fakulta** – sídlí v Praze. **Fakulta managementu** působí v Jindřichově Hradci. Doktorské studium nabízí všechny fakulty, ale jsou mezi nimi rozdíly jak co do rozsahu nabízených programů, tak počtu absolventů (Tabulka 6).

Největší **fakulta podnikohospodářská** nabízí 2 doktorské programy, oba jak v češtině, tak v angličtině. Ve sledovaném období vychovala nejvyšší počet absolventů (35) a podílela se tak více než čtvrtinou (26 %) na celé produkci absolventů doktorského studia na VŠE. Většina absolventů se uplatnila mimo fakultu a jen 8 z nich setrvalo na svém doktorandském působišti. Míra inbreedingu zde dosáhla kolem 23 % a ve srovnání s ostatními fakultami byla podprůměrná.

Druhá velká **fakulta mezinárodních vztahů** nabízí 3 doktorské programy, z toho dva kromě češtiny i v angličtině. Fakulta se svým rozsahem 31 absolventů podílela ve sledovaném období téměř čtvrtinou na produkci absolventů doktorských programů celé VŠE. Naprostá většina z nich našla uplatnění mimo fakultu a pouze 3 setrvali dále. Míra inbreedingu na této fakultě byla ve sledovaném období proto hluboko pod průměrem školy a pohybovala se kolem 10 %.

Obdobně nízká míra inbreedingu se vyskytovala i na **fakultě financí a účetnictví**. Tato fakulta patří mezi středně velké na VŠE. Nabízí 2 doktorské programy, oba jak v češtině, tak v angličtině. Svými 19 absolventy se tato fakulta podílela jen 14 % na celkovém počtu absolventů doktorských programů na škole ve sledovaném období. Téměř všichni tito absolventi odešli po ukončení studia z fakulty a pouze dva pokračovali v práci na stejné fakultě. Míra inbreedingu dosahovala pouze 11 %.

Fakulta informatiky a statistiky je svým rozsahem střední velikosti, v současnosti má otevřeny tři doktorské programy. Všechny jsou nabízeny jak v češtině, tak v angličtině. Studium doktorských programů v daném období ukončilo 22 studentů, a na celkovém počtu absolventů se fakulta podílela zhruba 16 %. Velká část z nich pokračovala v práci na fakultě, takže míra inbreedingu dosáhla 55 %, což je druhá nejvyšší míra na této vysoké škole.

Národohospodářská fakulta, která je druhá nejmenší svým rozsahem zde působících akademiků, ale má otevřeno ve srovnání s jinými fakultami VŠE nejvíce doktorských programů, tj. čtyři. Tyto programy jsou však realizovány výhradně v češtině. Počet odchovaných doktorandů, kteří završili studium v letech 2022-2024, byl v rozsahu 20 absolventů a je vzhledem k velikosti fakulty poměrně značný. Z nich 8 zůstalo na fakultě, což představuje vysokou míru inbreedingu na úrovni 40 %.

Nejmenší fakultou na VŠE je **fakulta managementu**, která má také nejmenší nabídku doktorských programů. Nabízí pouze jeden program, který má českou tak anglickou mutaci. Ve sledovaném období ukončilo studium pouze 7 absolventů, což je také nejméně ze všech fakult a představuje pouze 5 % z celkového počtu absolventů doktorského studia celé školy. Velká část úspěšných doktorandů fakulty managementu zůstala po ukončení studia pracovat na své fakultě. Přes jejich nízký absolutní počet však dosahuje míra inbreedingu 57 %, a je na nejvyšší úrovni z celé školy, dvojnásobně převyšuje její průměr.

Tabulka 6: Míra inbreedingu fakult VŠE v letech 2022-2024

fakulta	počet absolventů DSP	počet absolventů DSP – zaměstnanců fakulty	míra inbreedingu
financí a účetnictví	19	2	11%
mezinárodních vztahů	31	3	10%
podnikohospodářská	35	8	23%
informatiky a statistiky	22	12	55%
národohospodářská	20	8	40%
managementu	7	4	57%
VŠE celkem	134	37	28%

Zdroj repozitáře a weby fakult VŠE, vlastní propočty

Lze shrnout, že mezi vybranými vysokými školami je VŠE škola střední velikosti, avšak podle kvality se nezařadila ani mezi 600 předních univerzit v Evropě. Nevěnuje se příliš doktorským programům, je zaměřená hlavně na výchovu odborníků na magisterské úrovni pro praxi. Doktorské studium a PhD. diplom není v praxi příliš vyžadovaný a nemusí ani znamenat výraznější komparativní výhodu na trhu

práce oproti magisterským absolventům. Výjimkou jsou fakulta mezinárodních vztahů a fakulta účetnictví, kdy praxe vstřebává značnou část absolventů doktorského studia. Na ostatních fakultách, ať už vychovávají doktorandy ve větším rozsahu nebo pouze v malých počtech, je cílem zejména posílení či zkvalitnění vlastních akademických týmů. Týká se to fakult managementu, informatiky a statistiky a národohospodářské fakulty, kde je míra inbreedingu značně vysoká.

Univerzita Palackého

Univerzita Palackého Olomouc (UPOL) je po Karlově univerzitě a Masarykově univerzitě třetí největší vysokou školou v ČR. V roce 2023 studovalo na UPOL téměř 23 000 studentů. V současnosti UPOL sestává z osmi fakult a umožňuje studium přes 900 kombinací studijních programů. V rámci přírodovědecké fakulty a lékařské fakulty zároveň provozuje tři mezinárodní vědecká centra.

V roce 2021 univerzita získala od Evropské komise prestižní ocenění HR Award v oblasti kvality péče o lidské zdroje ve vědě a výzkumu. Certifikát potvrzuje, že jsou dodržovány evropské standardy péče o zaměstnance a transparentnost výběrového řízení při jejich přijímání. V roce 2023 UPOL v rámci hodnocení Evropské komise tento titul obhájila². V žebříčku QS World University Rankings, který hodnotí přes 1 400 univerzit z celého světa, se v roce 2023 UPOL umístila na příčce 630 – 640. Je zřejmé, že univerzita dobře cílí na zvyšování kvality, protože v posledních letech je přes určité výkyvy patrné zlepšování výkonnosti univerzity odrážející se v lepším ratingu.

Akreditované doktorské studijní programy nabízí UPOL na všech osmi fakultách a postupně přibývají také cizojazyčné akreditace. Studenti jsou rovněž dle svého zaměření zapojováni do grantových projektů a projektů domovské fakulty, kde jsou jim nabídnuty pracovní úvazky. Podle výroční zprávy³ univerzita na podporu doktorandských pozic vypisuje stipendium J. L. Fischera s cílem motivovat zahraniční zájemce o doktorské studium na UPOL. V roce 2023 UPOL zaměstnávala 201 postdoků. Tvůrčí aktivity talentovaných studentů na poli vědy a umění podporuje také Nadační fond UPOL, který nadaným studentům umožňuje profesní rozvoj prostřednictvím poskytnutí nadačního příspěvku jako podpory realizace jejich výzkumných projektů.

Počty vychovaných doktorandů se mezi fakultami velmi liší. Neplatí zde závislost, že největší fakulty vychovávají největší počet doktorandů, kteří úspěšně zakončili studium. Největší mezi fakultami je **fakulta přírodovědecká**, která se člení na 21 kateder a 2 laboratoře.

Fakulta nabízí široké spektrum doktorských programů zaměřených na různé obory od matematiky, fyziky, chemie, biochemie, nanověd, environmentálních věd, zoologie až po didaktiku přírodovědných oborů. V současné době je otevřeno 25 doktorských programů v prezenční formě v češtině, přičemž 22 z nich je možno studovat i v kombinované formě. Vedle toho se studenti mohou hlásit do 21 prezenčních doktorských programů v angličtině⁴. Ve sledovaném období mezi lety 2022 a 2024 završilo na fakultě doktorské studium 93 doktorandů, což je poměrně vysoký počet, ale v rámci celé univerzity není nejvyšší. O něco menší lékařská fakulta připravila v tomto období dokonce vyšší počty absolventů DS. Z tohoto počtu absolventů doktorského studia jich 30 zůstává zaměstnaných na domovské přírodovědecké fakultě. Míra inbreedingu vypočtená na tomto základě jako podíl z celkového počtu doktorandů, kteří v daném období završili studium, je poměrně vysoká a dosahuje úroveň 32 %. Každý třetí absolvent tedy v tomto období neodchází na jiné pracoviště a zůstává na fakultě, což je nejvyšší podíl v rámci univerzity.

² https://strategie.upol.cz/files/cm/strategie/doc/vzc/vz_cinnost_2023.pdf

³ https://strategie.upol.cz/files/cm/strategie/doc/vzc/vz_cinnost_2023.pdf

⁴ <https://www.studium.upol.cz/Catalog/StudyPrograms?type=Doctoral&faculty=PRF&language=cs>

Mezi rozsahem velké fakulty lze dále zařadit **filozofickou fakultu a pedagogickou fakultu**, které se v počtech doktorandů velmi liší. Filozofická fakulta má v současné době otevřeno 31 programů doktorského studia v češtině a 4 programy v angličtině⁵. Všechny programy lze studovat jak v prezenční, tak v kombinované formě. Realizuje také dva programy Double degrese ve spolupráci se zahraničními univerzitami. Konkrétně jde o Sapienza Università di Roma (Itálie) a Universidad de Granada (Španělsko). Ve zkoumaném období zde ukončilo studia 81 doktorandů, z nichž čtvrtina je zaměstnaná na domovské fakultě. Tato míra inbreedingu je v rámci školy poměrně vysoká, je třetí nejvyšší.

Podobnou míru inbreedingu kolem 27 % má také pedagogická fakulta, která je srovnatelně velká, avšak realizuje podstatně menší rozsah doktorských programů, konkrétně 7 v češtině a 3 v angličtině, přičemž každý z nich nabízí jak prezenční, tak kombinovanou variantu studia. S tím souvisí i skutečnost, že fakulta vychovala ve sledovaném období mnohem méně absolventů DS (22) než jiná s obdobnou velikostí. Z nich 6 zůstalo na této poměrně rozsáhlé fakultě. To není velký rozsah, ale vzhledem k celkovému nízkému počtu absolventů je míra inbreedingu poměrně vysoká. Napovídá to, že možnosti uplatnění Ph.D. absolventů s pedagogickým vzděláním nejsou mimo univerzitu příliš velké, ani možnosti zapojit se do pedagogického výzkumu v zahraničí.

Dvě střední fakulty, **fakulta tělesné kultury a fakulta zdravotnických věd** jsou primárně zaměřené na přípravu studentů na magisterské úrovni pro praxi, výchově doktorandů se příliš nevěnují. Fakulta tělesné kultury má pouze jeden doktorský program v češtině a jeden v angličtině, přičemž oba mají jak prezenční tak kombinovanou variantu. Fakulta zdravotnických věd nabízí tři programy pouze v češtině, z toho dva je možno studovat jak prezenčně, tak kombinovaně. Doktorské programy na těchto fakultách absolvovaly ve sledovaném období pouze jednotky osob, na fakultě zdravotnických věd to byli dva absolventi a na fakultě tělesné kultury pouze absolvent jediný. Všichni tito absolventi zůstali na svých fakultách, a je zřejmé, že tyto si je připravovaly pro sebe s cílem zkvalitnit či doplnit své akademické týmy. Míra inbreedingu je v tomto případě 100 % a nehraje přitom roli, zda tito absolventi byli již dříve zaměstnaní na fakultě jako asistenti a zvyšovali si kvalifikaci nutnou pro postup do vyšších akademických pozic, nebo zda to byli doktorandi, kteří se dodatečně rozhodli setrvat na své fakultě.

Naopak na **právnícké fakultě**, která patří mezi nejmenší na univerzitě, byla úroveň inbreedingu nulová. Fakulta nabízí 7 doktorských programů v češtině, z nichž každý má prezenční a kombinovanou formu a dále dva programy v angličtině, přičemž jeden z nich má jak prezenční, tak kombinovanou formu studia. Celkem absolvovalo 5 doktorandů, kteří všichni odešli mimo fakultu. S největší pravděpodobností odešli do praxe, která je z finančního hlediska velmi lákavá, ale nelze vyloučit i uplatnění v oboru na jiné univerzitě.

Lékařská fakulta patří mezi středně velké, ale nabízí největší rozsah doktorských programů na univerzitě. V češtině má v současné době 27 programů, z toho je 17 jak v prezenční, tak v kombinované formě. Vedle toho nabízí 7 programů v angličtině, z toho 3 programy jak prezenčně, tak kombinovaně. Fakulta vychovala ve sledovaném období celkem 109 absolventů doktorského studia, což je nejvíce ze všech fakult a představuje to třetinu z absolventů DS celé univerzity. Většina z nich odešla mimo fakultu, zřejmě buď do praxe nebo na jiná vědeckovýzkumná pracoviště. Pouze 8 absolventů setrvalo na domovské fakultě, což značí velmi nízkou úroveň inbreedingu kolem 7 %.

Cyrlometodějská fakulta patří mezi nejmenší, nabízí v současné době 5 doktorských programů v češtině a také 5 programů v angličtině. Všechny, české i anglické mají podobu jak prezenčních tak

⁵ <https://www.studium.upol.cz/Catalog/StudyPrograms?type=Doctoral&faculty=PRF&language=cs>

kombinovaných programů. V rámci toho fakulta realizuje dva double degree doktorské programy ve spolupráci se zahraničními univerzitami, jeden s Rijksuniversiteit Groningen (Nizozemsko) a jeden s Ukrainian Catholic University (Ukrajina). Ve sledovaném období zakončilo absolutoriem 23 studentů doktorského studia. To je sice malá část ze všech absolventů DS na univerzitě (cca 7 %), avšak vzhledem k velikosti fakulty to představuje značný objem. Je zřejmé, že fakulta věnuje doktorskému studiu velkou pozornost, poměrně velký počet programů nabízí i v angličtině a navíc intenzivně spolupracuje se zahraničními univerzitami na společných programech. Z celkového počtu absolventů doktorského studia jich 5 zůstalo na fakultě. Míra inbreedingu vypočtená na tomto základě činí 22 % a pohybuje se na průměru univerzity.

Negativní dopady inbreedingu, které jsou zdůrazňovány v literatuře a které vyplývají z nedostatku zkušeností s výzkumným a akademickým prostředím na jiných univerzitách, zejména v zahraničí, mohou být zmírněny dostatečně rozsáhlým a kvalitním pobytem či stáží v zahraničí. Univerzita ve své výroční zprávě uvádí, že na všech fakultách vyjma lékařské fakulty a právnické fakulty mají studenti DSP v rámci studijního plánu povinnou zahraniční stáž v délce alespoň 30 dní. Na univerzitě funguje speciální oddělení pro mobility, které studentům poskytuje administrativní podporu při zpracování a kompletaci materiálů nutných pro výjezd. Fakulty se snaží podporovat zahraniční pobyty a stáže studentů doktorských programů a postdoktorandů a rovněž je jim poskytována materiální podpora, např. formou cestovného na odborné konference.

Tabulka 7: Míra inbreedingu fakult UPOL v letech 2022-2024

fakulta	počet absolventů DSP	počet absolventů DSP – zaměstnanců fakulty	míra inbreedingu
Cyriometodějská	23	5	22%
lékařská	109	8	7%
filozofická	81	20	25%
přírodovědecká	93	30	32%
pedagogická	22	6	27%
tělesné kultury	1	1	100%
právnická fakulta	5	0	0%
zdravotnických věd	2	2	100%
UPOL celkem	336	72	21%

Zdroj: repozitáře a weby fakult UPOL, vlastní propočty

Univerzita Pardubice

Univerzita Pardubice (UPCE) se člení do sedmi fakult rozdílné velikosti vyjádřené podílem absolventů magisterské úrovně vzdělání na celkovém počtu těchto absolventů v roce 2023. Fakulta ekonomicko-správní představuje společně s fakultou chemicko-technologickou velké fakulty, na kterých absolvovalo 26 % resp. 24 % všech magistrů UPCE. Další dvě fakulty jsou fakultami střední velikosti, fakulta dopravní vychovala 18 % a fakulta filozofická 13 % magistrů UPCE. Nejmenšími fakultami jsou tři fakulty, fakulta zdravotních studií s 10% podílem, fakulta elektrotechniky a informatiky se 7% podílem a fakulta restaurování s 2% podílem na celkovém počtu magistrů UPCE.

Fakulty UPCE se v míře inbreedingu výrazně odlišují (Tabulka 8) Na třech fakultách k inbreedingu nedošlo, inbreeding je patrný pouze u dvou největších fakult - fakulta ekonomicko-správní vykázala

více jak trojnásobně vyšší míru inbreedingu než fakulta chemicko-technologická (71 % vs. 23 %). Na dvou fakultách ve sledovaném období neabsolvoval žádný student DSP, tyto fakulty proto nejsou zahrnuty do přehledové tabulky. Jedná se o fakultu restaurování a fakultu zdravotnických studií.

Fakulta restaurování je nejmladší fakultou UPCE. Byla zřízena v roce 2005 a navázala na vzdělávání poskytované Institutem restaurování a konzervačních technik v Litomyšli, kde má fakulta své sídlo. Jedná se o velmi malou fakultu, počty absolventů magisterského studia se pohybují okolo deseti osob. Zaměření fakulty je úzce specializované, v rámci ČR poměrně unikátní, určité aspekty restaurování je možné studovat ještě na Vysoké škole chemicko-technologické a na Akademii výtvarných umění.

První studenti vstoupili do doktorského studia na této fakultě v roce 2021, jednalo se o tři studenty, v roce 2023 se jejich počet rozšířil na čtyři. Při dodržení čtyřleté standardní doby studia lze absolventy této fakulty očekávat v roce 2025. Fakulta nabízí jeden DSP Konzervační vědy v péči o hmotné kulturní dědictví, studium je možné absolvovat pouze v češtině v prezenční nebo dálkové formě.

Fakulta zdravotnických studií patří mezi malé fakulty, v současné době již neposkytuje doktorské vzdělávání. Poslední studentka DSP absolvovala v roce 2023. Fakulta se zaměřuje zejména na výchovu bakalářů, v menším rozsahu magistrů. V roce 2023 zde absolvovalo 84 bakalářů a 8 magistrů.

Nulovou míru inbreedingu ve sledovaném období vykazala **fakulta elektrotechniky a informatiky**. Jedná se o malou fakultu, doktorské studium je možné absolvovat prostřednictvím jednoho DSP „Elektrotechnika a informatika“, a to v češtině nebo angličtině ve standardní čtyřleté délce studia. Na fakultě absolvovalo ve sledovaném období 7 doktorandů, tedy srovnatelný počet s fakultou ekonomicko-správní, která je však největší fakultou UPCE.

Další fakultou, jejíž absolventi DSP se uplatnili mimo fakultu je **fakulta filozofická**, která patří mezi středně velké fakulty UPCE. Absolvovalo zde 19 doktorandů, tj. téměř dvakrát více ve srovnání s ostatními fakultami s nulovou mírou inbreedingu. Na fakultě je možné studovat dva čtyřleté studijní programy „Filosofie“ a „Historické vědy“. Oba DSP jsou nabízeny v češtině a angličtině ve formě prezenčního nebo kombinovaného studia.

Fakulta dopravní Jana Pemera je středně velkou fakultou UPCE. Ve sledovaném období absolvovalo doktorské studium 8 absolventů, žádný z nich nezůstal pracovat na fakultě. Fakulta vypisuje témata disertačních prací v rámci dvou DSP – „Technologie a management v dopravě“ a „Dopravní prostředky a infrastruktura“. Oba programy jsou na rozdíl od ostatních fakult nabízeny pouze v češtině, lze je studovat prezenčně nebo distančně.

Mimořádně vysoká míra inbreedingu, a to nejen v rámci UPCE, ale i ve srovnání s fakultami ostatních vysokých škol uvedených v této studii, je patrná u **fakulty ekonomicko-správní**. Hodnota tohoto ukazatele dosáhla 71 %, ze sedmi absolventů bylo 5 zaměstnáno na fakultě. Z veřejně dostupných údajů nelze zjistit, zda zmíněných pět absolventů nebo část z nich byla zaměstnancem fakulty na pozici asistenta a získání titulu Ph.D. jim umožnilo kariérní postup na pozici odborného asistenta, nebo se zaměstnanci stali až po absolvování studia. V obou případech je však zřejmé, že doktorské studium bylo ve sledovaném období zaměřeno spíše na posílení odborného profilu stávajícího pedagogického sboru. Fakulta je největší fakultou UPCE, zajišťuje tři DSP - „Regionální a veřejná ekonomie“, „Ekonomika a management“, „Aplikovaná informatika“, čtvrtý program „Systémové inženýrství a informatika“ je realizován ve spolupráci s Fakultou informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové. Na fakultě jsou všechna témata disertačních prací vypisována pouze v češtině.

Na **fakultě chemicko – technologické** bylo ze 43 absolventů DSP zaměstnáno 10, míra inbreedingu tak dosáhla 23 %. Fakulta je druhou největší fakultou UPCE, nabízí dvanáct DSP, které je možno studovat v češtině i angličtině, studium v angličtině je zúženo pouze na prezenční formu. Standardní doba studia jsou čtyři roky.

Vlivem nulového inbreedingu na zmíněných třech fakultách, byla celková míra inbreedingu UPCE relativně nízká, na úrovni 18 %.

Tabulka 8: Míra inbreedingu fakult UPCE v letech 2022-2024

fakulta	počet absolventů DSP	počet absolventů DSP – zaměstnanců fakulty	míra inbreedingu
ekonomicko-správní	7	5	71%
chemicko-technologická	43	10	23%
dopravní	8	0	0%
elektrotechniky a informatiky	7	0	0%
filozofická	19	0	0%
UPCE celkem	84	15	18%

Zdroj: repozitáře a weby fakult UPCE, vlastní propočty

Slezská univerzita v Opavě

Slezská univerzita byla založena v roce 1991 a patří tedy mezi velmi mladé univerzity. Výběrovost řízení pro přijetí na vysokou školu je na této univerzitě poměrně nízká, kdy z přihlášených do prvních ročníků VŠ studia je přijímáno více než 80 %⁶. Univerzita získala a obhájila certifikát HR Award a pro přijímání veškerých akademických a vědeckých pracovníků jsou aplikovány zásady OTM-R (Open, Transparent and Meritbased Recruitment) týkající se povinné otevřené inzerce volných pracovních a náborového procesu zajišťující otevřené výběrové řízení. Reálné uplatňování těchto zásad jednotlivými fakultami se však obtížně ověřuje. Univerzita organizuje krátkodobé pobyty zahraničních akademiků, kteří se zapojují do přednášek a poskytují individuální konzultace studentům doktorského studia k tématům jejich disertací⁷.

Univerzita je členěna na 3 fakulty (FPF-filozoficko-přírodovědná fakulta v Opavě, OPF-obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, FVP-fakulta veřejných politik v Opavě) a 2 ústavy (MÚ - Matematický ústav v Opavě a FÚ - Fyzikální ústav v Opavě). Doktorské programy nabízejí oba ústavy a většina fakult, s výjimkou obchodně podnikatelské fakulty. Celkově univerzita nabízí pouze 9 doktorských programů.

Dvě třetiny z nabízených doktorských programů je soustředěno na filozoficko-přírodovědecké fakultě, která jich realizuje 6, z toho jeden kromě češtiny i v angličtině. Fakulta veřejných politik nabízí 1 doktorský program a každý z obou uvedených ústavů mají také po jednom doktorském programu.

⁶ <https://msmt.gov.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/prijimaci-rizeni-ke-studiu-na-vysoke-a-vyssi-odborne-skole-1>

⁷ Zdroj: Výroční zpráva 2023, <https://www.slu.cz/slu/cz/file/cul/639d55ff-2186-4aba-a645-89fcf4b42e45>

Počty absolventů doktorského studia na celé škole jsou relativně nízké a ve sledovaném období 2022-2024 dosáhly celkově jen nižší desítky jedinců. Nejvíce absolventů bylo na **filozoficko-přírodovědecké fakultě**, která realizuje nejvíce programů tohoto studia, a jejich počet dosáhl 38. Z nich pouze tři byli po ukončení studia zaměstnáni na domovské fakultě. Míra inbreedingu měřená jako podíl zaměstnaných absolventů DS k celkovému počtu absolventů DS na dané fakultě je pouze 8 %. 92 % absolventů tedy odchází do jiných výzkumných institucí nebo do praxe.

Fyzikální ústav nabízí jeden doktorský program a ve sledovaném období zde studium završilo pouze 5 studentů. Z nich 3 jsou zaměstnáni na své domovské fakultě. Míra inbreedingu je v tomto případě velmi vysoká, a to šedesátiprocentní.

Matematický ústav nabízí rovněž jeden doktorský program, ale v posledních 3 letech zde neukončil studium žádný doktorand.

Fakulta obchodně-podnikatelská má jeden doktorský program, který je nabízen v češtině i v angličtině a který lze v obou případech studovat v prezenční i kombinované formě. V univerzitních záznamech nelze vyhledat údaje o konkrétních absolventech tohoto programu. Pouze stínově lze zjistit ze statistik MŠMT, že v letech 2022-2023 ukončilo studium absolutoriem 7 doktorandů. Pro zjištění míry inbreedingu však nelze tato data využít, neboť chybí údaje o jménech absolventů, která by bylo možno porovnat se seznamem akademiků a výzkumníků zaměstnaných na fakultě.

Fakulta veřejných politik nerealizuje žádné doktorské studium. Z tohoto důvodu nebyla zařazena do souhrnné tabulky za celou univerzitu.

Při velmi nízkých počtech absolventů, které představují pouze několik jedinců, je logické, že míra inbreedingu velmi kolísá, neboť stačí rozdíl jediného absolventa, aby se výsledná míra změnila o desítky procent. V rámci Slezské univerzity je rozptýl mezi fakultami, jejichž data jsou dostupná, v rozmezí od 8 % do 60 %. Velkou váhu zde má fakulta filozoficko-přírodovědecká vyznačující se nízkou úrovní inbreedingu, takže i průměr za školu zůstává nízký kolem 14 %.

Tabulka 9: Míra inbreedingu fakult SU v letech 2022-2024

fakulta	počet absolventů DSP	počet absolventů DSP – zaměstnanců fakulty	míra inbreedingu
filozoficko-přírodovědecká (PPF)	38	3	8%
obchodně podnikatelská	7	x	x
Matematický ústav (MÚ)	0	0	0%
Fyzikální ústav (FÚ)	5	3	60%
SU celkem¹	43	6	14%

Zdroj: repozitáře a weby fakult SU, vlastní propočty

III. Inbreeding fakult obdobného zaměření vybraných vysokých škol

Dostupnost informací o jednotlivých fakultách umožňuje hledat odpověď na otázku, zda se míra inbreedingu v daném časovém období liší podle odborného zaměření fakult. Do porovnání byly vybrány ty studijní obory - fakulty, které byly ve vzorku vybraných VŠ zastoupeny alespoň dvěma fakultami. Bylo identifikováno celkem sedm shodných vzdělávacích oborů, největší shoda je patrná mezi Masarykovou univerzitou a Univerzitou Palackého; v jejich rámci působí šest fakult obdobného

oborového zaměření. Jedná se o fakulty právnické, filozofické, přírodovědecké, lékařské, pedagogické a sportovní. Fakultou filozofickou do zkoumaného souboru vstupuje Slezská univerzita a fakultou informatiky Vysoká škola ekonomická. Česká zemědělská univerzita a Univerzita Pardubice má specificky zaměřené fakulty, jejichž obory na ostatních vysokých školách uvedených v této studii, nejsou zastoupeny.

Pro vytvořený soubor jsou charakteristické výrazné rozdíly mezi fakultami shodného oborového zaměření, které působí v rámci jednotlivých vysokých škol (Tabulka 10). Výjimku v tomto ohledu tvoří **pedagogické fakulty**, kdy fakulta MU a fakulta UPOL vykázaly shodnou míru inbreedingu. Pro svůj akademický sbor obě fakulty vychovaly cca ¼ absolventů doktorského studia. Shoda v míře inbreedingu byla dosažena při odlišných absolutních hodnotách. MU vychovala více doktorandů, přestože ji opouští menší počet magistrů než UPOL (1961 vs. 2470 magistrů, rok 2023). Je zřejmé, že na MU je doktorské studium pedagogických oborů rozvinutější.

U ostatních fakult obdobného zaměření se míra inbreedingu diametrálně liší, rozdíly jsou několikanásobné. Pokud tuto skutečnost opomineme, lze podle hodnoty daného ukazatele rozdělit fakulty do dvou skupin. V první skupině jsou zařazeny obory / fakulty, jejichž míra inbreedingu je na úrovni 14-15 %, u druhé skupiny se míra inbreedingu pohybuje od 25 % do 50 %.

Největší zastoupení mají **filozofické fakulty**, které působí na celkem třech univerzitách ze šesti zkoumaných univerzit. Fakulty se liší počtem absolventů doktorských studijních programů v závislosti na celkové velikosti univerzit. Nejvíce absolventů vychovala MU s poměrně velkým odstupem UPOL a nejméně SU. Průměrná míra inbreedingu byla tažena směrem vzhůru filozofickou fakultou UPOL, naopak směrem dolů fakultou působící na SU. Patnáctiprocentní výše inbreedingu je shodná s mírou inbreedingu přírodovědeckých fakult.

Přírodovědecké fakulty působí na dvou univerzitách v rámci zkoumaného souboru univerzit. Liší se od sebe jak počtem absolventů DSP, tak mírou inbreedingu, která je v případě UPOL téměř čtyřnásobně větší ve srovnání s MU. Nicméně z hlediska počtu čerstvých absolventů, kteří jsou zaměstnanci příslušné fakulty se liší minimálně; na MU se jednalo o 21 osob na UPOL o 30 osob. Je zřejmé, že v daném období potřeba rozšířit nebo zvýšit kvalifikační potenciál pedagogického sboru byl na obou fakultách srovnatelný.

Největší rozdíl mezi porovnávanými fakultami v rámci první skupiny fakult je patrný u **právnických fakult**. Na právnické fakultě MU získalo titul Ph.D. desetinásobně více osob než na fakultě působící na UPOL. Zatímco na MU našlo uplatnění na dané fakultě 15 % z nich, na UPOL žádný z absolventů. S ohledem na relativně málo rozvinuté doktorské vzdělávání v právnickém oboru na UPOL zůstala průměrná míra inbreedingu v rámci tohoto typu fakult v podstatě na úrovni charakteristické pro fakultu MU.

Lékařské fakulty MU a UPOL udělily titul srovnatelnému počtu studentů DSP, míra inbreedingu byla však u MU šestkrát vyšší než v případě UPOL. Tento rozdíl je do značné míry ovlivněn odlišným počtem fakultních nemocnic, resp. společných pracovišť, které na MU nabízejí širokou škálu uplatnění absolventům doktorských studií.

Fakulty informatiky vykazují po fakultách sportovních studií druhou nejvyšší míru inbreedingu. Na této skutečnosti má větší zásluhu fakulta VŠE, která zaměstnala cca polovinu všech svých čerstvých absolventů, na MU našlo uplatnění pouze 16 % jejich absolventů. Fakulty ve srovnání s fakultami ostatními nevychovávají velké množství absolventů DSP, což je ovlivněno relativně nízkým oceněním této úrovně vzdělání v praxi, která dává přednost skutečným znalostem, dovednostem a inovativnosti

v přístupu k řešení zadaných úloh před akademickými tituly. Pedagogické sbory na VŠ naopak kladou velký důraz na úroveň formálního vzdělání, které je jedním z předpokladů pro kariérní postup.

Fakulty sportovních studií mají, soudě podle počtu absolventů, nejméně rozvinuté doktorské vzdělání, na těchto dvou fakultách absolvovalo celkem 16 osob, z toho 15 na fakultě působící na MU a jedna osoba na fakultě UPOL. Fakulty sportovního zaměření vychovávají doktorandy zejména pro potřeby vlastního pedagogického sboru. Platí to zejména pro fakultu UPOL, kde míra inbreedingu byla stoprocentní, na fakultě MU téměř padesátiprocentní. Pro výkon profesí, které se zabývají sportovními aktivitami, je evidentně dostatečná bakalářská nebo magisterská úroveň vzdělání.

Tabulka 10: Míra inbreedingu fakult obdobného zaměření

	počet absolventů DSP	počet absolventů DSP – zaměstnanců fakulty	míra inbreedingu
právnícké fakulty			
MU	54	8	15%
UPOL	5	0	0%
celkem	59	8	14%
filozofické fakulty			
MU	137	15	11%
UPOL	81	20	25%
SU	38	3	8%
celkem	256	38	15%
přírodovědecké fakulty			
MU	237	21	9%
UPOL	93	30	32%
celkem	330	51	15%

	počet absolventů DSP	počet absolventů DSP – zaměstnanců fakulty	míra inbreedingu
lékařské fakulty			
MU	104	46	44%
UPOL	109	8	7%
celkem	213	54	25%
pedagogické fakulty			
MU	30	8	27%
UPOL	22	6	27%
celkem	52	14	27%
fakulty informatiky			
MU	32	5	16%
VŠE	22	12	55%
celkem	54	17	31%
fakulty sportovních studií			
MU sport. studií	15	7	47%
UPOL těl.kultury	1	1	100%
celkem	16	8	50%

Zdroj: repozitáře a weby fakult SU, vlastní propočty

Shrnutí

Studie navazuje na studii shodného zaměření zpracovanou v rámci projektu Stratin+ v roce 2023. Na rozdíl od první tranše vysokých škol zpracovaných v předchozí studii, která se věnovala technickým univerzitám, současný okruh škol pokrývá širší škálu oborů. Studie věnuje pozornost následujícím šesti vysokým školám (VŠ): Masarykova univerzita (MU), Česká zemědělská univerzita (ČZU), Univerzita Palackého (UPOL), Univerzita Pardubice (UPCE), Slezská univerzita (SU), Vysoká škola ekonomická (VŠE). Studie pracuje s obdobím let 2022-2024. Za rok 2024 jsou zahrnuti ti autoři disertačních prací, kteří byli součástí repozitářů v době zpracování studie, tedy v období září až říjen roku 2024. Míra inbreedingu vyjadřuje podíl absolventů doktorského studia zaměstnaných na fakultě, na které absolvovali toto studium, na celkovém počtu absolventů doktorského studia dané fakulty.

Vybrané VŠ se od sebe liší svým odborným zaměřením, velikostí, rozvojem doktorských studijních programů (DSP) a kvalitou pedagogického a výzkumného prostředí. Jedná se o základní obecné faktory, které spolu s dalšími okolnostmi ovlivňují míru inbreedingu, tedy zaměstnávání vlastních absolventů doktorského studia.

Z hlediska velikosti vyjádřené počtem absolventů magisterské úrovně vzdělání lze dané VŠ rozdělit do tří kategorií, největší je MU, jejíž kapacita cca dvojnásobně převyšuje kapacitu škol střední velikosti, tj. UPOL, ČZU, VŠE. Nejmenšími VŠ jsou UPCE a SU, které jsou cca trojnásobně menší než VŠ střední velikosti. MU vykazuje nejpříznivější poměr mezi počtem absolventů doktorského a magisterského studia, který lze považovat za proxy ukazatel rozvinutosti DSP, a současně je také nejlépe hodnocenou školou žebříčkem QS World University Rankings v rámci škol zahrnutých v této studii. S klesající rozvinutostí DSP klesá i umístění v daném žebříčku, SU a VŠE, které vykázaly nejnižší míru rozvinutosti DSP, nejsou v daném žebříčku uvedeny.

Konkrétní hodnoty míry inbreedingu vyjadřují situaci na jednotlivých VŠ v období let 2022-2024, tedy nikoli celkový inbreeding. V jednotlivých obdobích se hodnoty inbreedingu mohou poměrně výrazně lišit v závislosti na tom, zda VŠ zvyšuje počty akademických pracovníků nebo dochází k jejich nahrazování z důvodů odchodu určitého počtu těchto pracovníků. Může dojít také k tomu, že se v daném období nenašel mezi absolventy DSP vhodný kandidát na pedagogickou či výzkumnou pozici nebo žádný z absolventů o tuto pozici neměl zájem. Období, kdy je třeba rozšiřovat, či obměňovat pedagogický sbor školy, mohou být střídána obdobími stabilizovanými. Vliv mají i další faktory, jako je demografický vývoj, poptávka trhu práce po doktorských kvalifikacích v určitých oborech, apod. Nejdůležitější roli však sehrává personální politika školy, tj. zda je kladen důraz na to, aby zaměstnanci získali zkušenosti s realizací vzdělávací a výzkumné činnosti i na jiných domácích nebo zahraničních pracovištích a svými pozitivními zkušenostmi přispívali ke zkvalitňování těchto činností na příslušné škole.

Mezi **jednotlivými VŠ** jsou patrné poměrně výrazné rozdíly v míře inbreedingu, hodnota tohoto ukazatele se pohybuje v rozmezí od osmi do dvaceti osmi procent. Nejmenší sklon k zaměstnávání vlastních absolventů v letech 2022-2024 vykázala ČZU, nejvyšší VŠE. Do určité míry srovnatelná situace byla patrná na třech školách, na UPCE (18 %), MU (19 %) a UPOL (21 %). Na SU hodnota tohoto ukazatele byla na úrovni 14 %.

Rozdíly v míře inbreedingu jsou výraznější mezi **fakultami** sledovaných škol než mezi školami. Na třech VŠ jedna nebo více fakult vykázaly v daném období nulovou míru inbreedingu. Na ČZU to byly dvě fakulty - fakulta životního prostředí a tropického zemědělství, na UPCE tři fakulty – dopravní, fakulta elektrotechniky a fakulta informatiky a na UPOL fakulta právnická. V případě UPCE a UPOL se

jednalo o fakulty s relativně malým podílem na celkovém počtu absolventů doktorského studia školy, tedy fakulty s nepříliš rozvinutým doktorským vzděláním, u ČZU je tomu naopak, absolventi těchto fakult tvořili podstatnou část celkového počtu absolventů doktorského vzdělání. Na opačné straně inbreedingového spektra stojí fakulty s nejvyšší mírou inbreedingu. Tou je v případě ČZU fakulta technická (23 %), u UPOL fakulta tělesné kultury (100 %) a na UPCE fakulta ekonomicko-správní (71 %).

U ostatních VŠ jsou rozdíly v míře inbreedingu mezi fakultou s nejnižší a nejvyšší hodnotou ukazatele v případě MU a VŠE cca pětinašobné, u SU osminásobné. V rámci MU nejnižší míru inbreedingu vykazala fakulta přírodovědecké (9 %), která vychovala největší počet Ph.D. absolventů v rámci celé MU. Je zřejmé, že tato kvalifikace je poměrně široce požadována trhem práce. Opačná situace byla na fakultě sportovních studií, která se vyznačuje nejvyšší mírou inbreedingu (47 %) a současně nejmenším počtem absolventů doktorského studia. Na VŠE vykazala nejnižší míru inbreedingu fakulta financí a účetnictví (11 %), nejvyšší fakulta managementu (57 %), na které doktorské studium absolvovaly pouze jednotky osob. Na SU nejméně svých absolventů zaměstnává filozoficko-přírodovědecká fakulta (8 %), Fyzikální ústav naopak nejvíce (60 %). Z tohoto porovnání jednotlivých fakult je patrné, že nejvyšší míry inbreedingu jsou charakteristické pro fakulty s velmi nízkými počty absolventů Ph.D. studia, kdy s určitou mírou nadsázky lze říci, že tyto fakulty se zaměřují zejména na doktorské vzdělávání pro své vlastní potřeby.

Rozdíly v míře inbreedingu mezi jednotlivými fakultami jsou ovlivněny celou řadou skutečností. Jednou z nejdůležitějších je stávající potřeba rozšíření pedagogických a výzkumných pracovníků odvíjející se od počtu studentů bakalářské a magisterské úrovně vzdělání, ale i od počtu řešených a nově získaných výzkumných grantů. Pokud se fakulta specializuje na unikátní obor, který nelze studovat na jiných pracovištích je v podstatě nemožné najít pracovníka s odpovídajícím vzděláním, který by nebyl absolventem této fakulty. Neméně důležitá je i poptávka jiných organizací a institucí po absolventech doktorského studia určitého odborného zaměření.

Fakulty obdobného odborného zaměření působí především na MU a UPOL, v případě filozofických fakult se k nim přidává i SU a u fakult informatiky je UPOL nahrazena VŠE. Shodnou míru inbreedingu nalezneme pouze u pedagogických fakult, u ostatních fakult jsou patrné výrazné rozdíly. Průměrná míra inbreedingu je tak počítána ze dvou diametrálně odlišných hodnot. Nejnižší míru inbreedingu vykazaly fakulty právnické (14 %), a to díky nulové míře inbreedingu u fakulty působící na UPOL. O jeden procentní bod je míra inbreedingu vyšší u filozofických a přírodovědeckých fakult, u přírodovědeckých fakult je hodnota tažena dolů fakultou MU, u filozofických fakult zejména fakultou působící na SU. Míra inbreedingu na úrovni 25 % je patrná u lékařských fakult, kdy na lékařské fakultě MU je inbreeding cca šestinašobný oproti fakultě působící na UPOL (44 % vs. 7 %). Více jak dvojnásobný rozdíl je patrný u fakult sportovních studií, průměrná padesátiprocentní hodnota ukazatele je dána stoprocentní hodnotou v případě UPOL, kdy fakulta zaměstnala svého jediného absolventa, mohlo se jednat i o stávajícího zaměstnance, který si zvýšil profesní kvalifikaci. Fakulty informatiky působí na MU a na VŠE, průměrná míra inbreedingu je 31 %, u VŠE je hodnota ukazatele čtyřnásobně vyšší ve srovnání s fakultou MU.

Bez ohledu na to, na které VŠ fakulty fungují, je patrný poměrně vysoký **sklon k zaměstnávání vlastních absolventů** doktorského studia u fakult, pro které je charakteristický nízký počet absolventů tohoto studia (fakulty pedagogické, informatiky, sportovních studií), naopak nízký sklon vykazují fakulty s vysokými počty absolventů (fakulty filozofické a přírodovědecké). Z tohoto konstatování se vymykají lékařské fakulty, které mají vysokou míru inbreedingu při vysokých počtech absolventů a právnické fakulty s nízkými počty absolventů i nízkou mírou inbreedingu. Pro

zaměstnance lékařských fakult je typické, že mají úvazek i s konkrétní, většinou fakultní nemocnicí, a s lékařskou fakultou jsou tak spojeni pouze dílčím úvazkem.

Závěrem je třeba zmínit metodická a datová omezení analýzy. Ukazatel míra inbreedingu vyjadřuje podíl absolventů doktorského studia, kteří jsou zaměstnanci fakulty, na které složili doktorát, na celkovém počtu absolventů doktorského studia v daném období. Výpočet je založen na veřejně dostupných datech o obhájených disertačních pracích a o zaměstnancích jednotlivých fakult na pedagogických a výzkumných pozicích. Veřejně dostupná data neumožňují podrobnější vhléd do inbreedingu, nelze odlišit případně stupně inbreedingu. Za nejsilnější míru inbreedingu lze považovat situaci, kdy absolvent – zaměstnanec strávil na fakultě celou dobu studia od bakalářského, přes magisterské až po doktorské. Mírnější forma inbreedingu by byla spojena s těmi absolventy – zaměstnanci, kteří magisterské studium absolvovali na jiné škole/fakultě nebo před nástupem do doktorského studia pracovali na pedagogické nebo výzkumné pozici v jiné instituci. Do této skupiny by byli zařazeni i ti absolventi – zaměstnanci, kteří mají na příslušné fakultě pouze dílčí úvazek a jsou zaměstnáni i na jiném pracovišti.

Sledování míry inbreedingu založené na využití repozitářů fakult vysokých škol tak představuje jeden z možných přístupů ke zmapování situace na jednotlivých školách / fakultách. K hodnocení dopadů tohoto jevu na kvalitu akademické prostředí je třeba analyzovat další souvislosti, zejména publikační výstupy, zapojení do prestižních výzkumných grantů, zapojení do mezinárodních řešitelských týmů, internacionalizaci prostředí vysokých škol, apod.

Seznam zkratk

ČZU	Česká zemědělská univerzita
DS	doktorské studium
DSP	doktorský studijní program
Mgr.	akademický titul
MU	Masarykova univerzita
ISPV	Informační systém o průměrném výdělku
Ph.D.	akademický titul
UPOL	Univerzita Palackého Olomouc
UPCE	Univerzita Pardubice
VŠ	Vysoká škola
VŠE	Vysoká škola ekonomická v Praze
SU	Slezská univerzita v Opavě

Příloha

Tabulka 11 : Umístění českých vysokých škol v QS World University Rankings

	pořadí v Evropě	pořadí ve východní Evropě	pořadí ve světě
Karlova univerzita	79	1	246
Masarykova univerzita	143	4	408
ČVUT	177	5	420
Univerzita Palackého	214	8	651
Technická univerzita Brno	224	10	611
Česká zemědělská univerzita	253	13	711
Vysoká škola chemicko-technologická	296	20	570
Mendelova univerzita	355	30	851
Vysoká škola báňská - Technická univerzita	381	34	1001
Univerzita Hradec Králové	403	41	1001
Jihočeská univerzita	428	48	951
Univerzita Tomáše Bati	445	54	1201
Univerzita Pardubice	479	64	1201
Univerzita Ostrava	498	70	1201
Technická univerzita Liberec	511-520	74	1201
Západočeská univerzita	551-600	80	1201
Univerzita Jana Evangelisty Purkyně	601+	103+	

Zdroj: QS World University Rankings, vlastní zpracování

Zdroje a literatura

Česká zemědělská univerzita - Doktorské studijní programy: <https://www.czu.cz/cs/r-7212-veda-a-vyzkum/r-7262-doktorske-studium>

Česká zemědělská univerzita – Repozitář závěrečných prací: https://is.czu.cz/zp/portal_zp.pl

Česká zemědělská univerzita - Centrum pro vodu, půdu a krajinu: <https://cvpk.czu.cz/cs>

Česká zemědělská univerzita - fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů: <https://www.af.czu.cz/cs>

Česká zemědělská univerzita - fakulta lesnická a dřevařská: <https://www.fld.czu.cz/cs>

Česká zemědělská univerzita - fakulta provozně ekonomická: <https://www.pef.czu.cz/cs>

Česká zemědělská univerzita - fakulta technická: <https://www.tf.czu.cz/cs>

Česká zemědělská univerzita - fakulta tropického zemědělství: <https://www.ftz.czu.cz/cs>

Česká zemědělská univerzita - fakulta životního prostředí: <https://www.fzp.czu.cz/cs>

Masarykova univerzita - Doktorské studijní programy: <https://www.muni.cz/studenti/studijni-katalog>

Masarykova univerzita - fakulta ekonomicko-správní:
https://www.econ.muni.cz/?_gl=1*n3oj07*_up*MQ..*_gs*MQ..&gclid=EAlaIqobChMIIsPyalbjSivMVSiitBh1sEwFqEAAYASAAEgltQfD_BwE

Masarykova univerzita - fakulta farmaceutická:
https://www.pharm.muni.cz/?_gl=1*n3oj07*_up*MQ..*_gs*MQ..&gclid=EAlaIqobChMIIsPyalbjSivMVSiitBh1sEwFqEAAYASAAEgltQfD_BwE

Masarykova univerzita - fakulta filozická:
https://www.phil.muni.cz/?_gl=1*1qn7pyh*_up*MQ..*_gs*MQ..&gclid=EAlaIqobChMIqr_JwrTSiwMVV7CDBx1Rihk9EAAYASAAEgLMUvD_BwE

Masarykova univerzita - fakulta informatiky:
https://www.fi.muni.cz/?_gl=1*10stdgv*_up*MQ..*_gs*MQ..&gclid=EAlaIqobChMIIsPyalbjSivMVSiiitBh1sEwFqEAAYASAAEgltQfD_BwE

Masarykova univerzita - fakulta lékařská:
https://www.med.muni.cz/?_gl=1*15gsk48*_up*MQ..*_gs*MQ..&gclid=EAlaIqobChMIqr_JwrTSiwMVV7CDBx1Rihk9EAAYASAA

Masarykova univerzita - fakulta pedagogická:
https://www.ped.muni.cz/?_gl=1*1um4uxq*_up*MQ..*_gs*MQ..&gclid=EAlaIqobChMIz8HiwrbsiwMVdJKDBx0y-DhGEAYASAAEgL_q_D_BwE

Masarykova univerzita - fakulta právnická:
https://www.law.muni.cz/content/cs/?_gl=1*igvp1c*_up*MQ..*_gs*MQ..&gclid=EAlaIqobChMIqr_JwrTSiwMVV7CDBx1Rihk9E

Masarykova univerzita - fakulta přírodovědecká:
https://www.sci.muni.cz/?_gl=1*f0swa9*_up*MQ..*_gs*MQ..&gclid=EAlaIqobChMIqr_JwrTSiwMVV7CDBx1Rihk9EAAYASAAEgL

Masarykova univerzita - fakulta sociálních studií:

https://www.fss.muni.cz/?_gl=1*1ja6b35*_up*MQ..*_gs*MQ..&gclid=EAlaIqobChMIspYalbjSiwMVSiitBh1sEwFqEAAYASAAEgItQfD_BwE

Masarykova univerzita - fakulta sportovních studií:

https://www.fsp.muni.cz/?_gl=1*4of94p*_up*MQ..*_gs*MQ..&gclid=EAlaIqobChMI2KL16rjSiwMV55CDBx1T0AgjEAAYASAAEgJ3gvD_BwE

Masarykova univerzita – Repozitář závěrečných prací: <https://is.muni.cz/thesis/>

Masarykova univerzita - Středoevropský technologický institut: <https://www.ceitec.cz/ceitec-mu>

Masarykova univerzita - Ústav výpočetní techniky:

https://www.ics.muni.cz/?_gl=1*4of94p*_up*MQ..*_gs*MQ..&gclid=EAlaIqobChMI2KL16rjSiwMV55CDBx1T0AgjEAAYASAAEgJ3gvD_BwE

Masarykova univerzita (2017): Kam míří absolventi doktorského studia na MUNI?

<https://www.em.muni.cz/udalosti/9227-pruzkum-kam-miri-absolventi-doktorskeho-studia>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR: Strategický záměr ministerstva pro oblast vysokých škol na období od roku 2021. MŠMT, 2020. <https://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/strategicky-zamer-ministerstva-pro-oblast-vs-na-obdobi-od>

MŠMT – Statistika přijímacího řízení ke studiu. <https://msmt.gov.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/prijimaci-rizeni-ke-studiu-na-vysoke-a-vyssi-odborne-skole-1>

MŠMT – Výkonové statistiky vysokých škol. <https://statis.msmt.cz/statistikyvs/vykonyVS1.aspx>

Národní vzdělávací fond (2021): Podmínky návratu mladých vědců ze zahraničí. Zpráva z kvalitativního šetření a návrh opatření. Studie pro Pražský inovační institut. NVF, 2021.

Národní vzdělávací fond (2022): Akademický inbreeding na vybraných fakultách českých vysokých škol – pilotní sonda. Studie v rámci projektu STRATIN+. NVF, 2022.

Slezská univerzita: Repozitář závěrečných prací. <https://statis.msmt.cz/statistikyvs/vykonyVS1.aspx>

Slezská univerzita: Výroční zpráva 2023, <https://www.slu.cz/slu/cz/file/cul/639d55ff-2186-4aba-a645-89fcf4b42e45>

Slezská univerzita - filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě:

<https://www.slu.cz/fpf/cz/organizacnistruktura>

Slezská univerzita - fakulta veřejných politik v Opavě: <https://www.slu.cz/fvp/cz/struktura>

Slezská univerzita - obchodně podnikatelská fakulta v Karviné:

<https://www.slu.cz/opf/cz/organizacnistruktura>

Slezská univerzita - matematický ústav v Opavě: <https://www.slu.cz/math/cz/>

Slezská univerzita - fyzikální ústav v Opavě: <https://www.slu.cz/phys/cz/>

TopUniversities - QS World University Rankings: <https://www.mastersportal.com/rankings/3/qs-world-university-rankings-topuniversities.html>

Univerzita Palackého – programy doktorského studia.

<https://www.studium.upol.cz/Catalog/StudyPrograms?type=Doctoral&faculty=PRF&language=cs>

Univerzita Palackého - Repozitář závěrečných prací:

https://stag.upol.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=AAAAAQAFMTEwNDgTAQAAAAEACHNOYXRIS2V5AAAAAQALTKyMjMzNzlwMzY4NTQ3NjU0NjUAAAAA#prohlizeniSearchResult%20

Univerzita Palackého: Výroční zpráva o činnosti, 2023.

https://strategie.upol.cz/files/cm/strategie/doc/vzc/vz_cinnost_2023.pdf

Univerzita Palackého - Cyrilometodějská teologická fakulta: <https://www.cmtf.upol.cz/>

Univerzita Palackého - lékařská fakulta: <https://www.lf.upol.cz/>

Univerzita Palackého - filozofická fakulta: <https://www.ff.upol.cz/>

Univerzita Palackého - fakulta přírodovědecká: <https://www.prf.upol.cz/>

Univerzita Palackého - pedagogická fakulta: <https://www.pdf.upol.cz/>

Univerzita Palackého - fakulta tělesné kultury: <https://ftk.upol.cz/>

Univerzita Palackého - právnická fakulta: <https://www.pf.upol.cz/>

Univerzita Palackého - fakulta zdravotnických věd: <https://www.fzv.upol.cz/>

Univerzita Pardubice - Doktorské studijní programy:

https://studuj.upce.cz/studium?typ_studia=5&forma_studia=All&jazyk_studia=All&fakulta=All

Univerzita Pardubice - dopravní fakulta: <https://dfjp.upce.cz/>

Univerzita Pardubice - fakulta ekonomicko-správní: <https://fes.upce.cz/>

Univerzita Pardubice - fakulta elektrotechniky a informatiky: <https://fei.upce.cz/>

Univerzita Pardubice - fakulta filozofická: <https://ff.upce.cz/>

Univerzita Pardubice - fakulta chemicko-technologická: <https://fcht.upce.cz/>

Univerzita Pardubice - fakulta restaurování: <https://fr.upce.cz/>

Univerzita Pardubice - fakulta zdravotnických studií: <https://fzs.upce.cz/>

Univerzita Pardubice – Repozitář závěrečných prací:

<https://www.upce.cz/search?keys=repozit%C3%A1%C5%99+z%C3%A1v%C4%9Bre%C4%8Dn%C3%BDch+prac%C3%AD>

Vysoká škola ekonomická: Nabídka doktorských programů. <https://veda.vse.cz/proc-jit-na-doktorske-studium/nabidka-doktorskych-programu/>

Vysoká škola ekonomická: Repozitář závěrečných prací <https://vskp.vse.cz/?page=15>

Vysoká škola ekonomická: Výroční zpráva <https://www.vse.cz/wp-content/uploads/page/61/VZoC-VSE-za-rok-2023-komplet-final-na-MSMT.pdf>

Vysoká škola ekonomická - fakulta financí a účetnictví: <https://ffu.vse.cz/>

Vysoká škola ekonomická - fakulta mezinárodních vztahů: <https://fmv.vse.cz/>

Vysoká škola ekonomická - fakulta podnikohospodářská: <https://fph.vse.cz/>

Vysoká škola ekonomická - fakulta informatiky a statistiky: <https://fis.vse.cz/>

Vysoká škola ekonomická - národohospodářská fakulta: <https://nf.vse.cz/>

Vysoká škola ekonomická - fakulta managementu: <https://fm.vse.cz/>

© Národní vzdělávací fond, o.p.s., 2024

Reprodukce a citace je možná při celém zmínění zdroje a zachování kontextu formulace.